

AVTRYCK

- en konstnärlig studie av den mänskliga kroppen.

Smyckekonst

Sanna Wallgren

INNEHÅLL

I	HJÄRTAT	Kropp, fascinationen och rädslan 6
II	HJÄRNAN	Tankar genom processen 10
III	MAGEN	Våga lita på magkänslan 14
IV	ÖGAT	Vad jag ser och uppfattar i mina objekt 18
V	BENEN	Tiden går så fort 24
VI	SJÄLEN	Reflektioner och avslut 31
VII	UTOMKROPPSLIGT	Källor, länkar och inspiration 33

H J Ä R T A T

Kroppen.

För mig är kroppen någonting så otroligt komplext. Jag ältar mina känslor kring den. Fascinationen och rädslan går hand i hand. Det är spännande hur man kan känna så dubbel kring ett och samma ämne. Nakenheten. Vackert, rent och stillsamt. Eller kanske utsatt, kränkande, vulgärt...

Jag har länge haft en stor fascination för kroppen, den är så otroligt komplex. Någonting en aldrig helt kan förstå sig på eller förklara. Ett helt litet universum som ryms inuti oss.

Personliga erfarenheter och ständigt närvarande tankar kring kroppen har gjort att jag ofta återkommer till det här temat på olika sätt i mitt arbete. Ibland har det handlat om frustration kring utseendefixering och ibland om att försöka gestalta delar från kroppens insida, kanske som ett försök till att bearbeta och acceptera mina egna sjukdomar. Positionen jag har, delvis på grund av mina sjukdomar men även som kvinna och som äldre i samhället, pushar mig till att fortsätta undersöka och ta upp frågor kring kroppen. Där finns någonting jag funderar mycket på och som jag vill uppmärksamma.

Det handlar om frågor de flesta på något sätt kan relatera till. Rädslor för att inte kunna kontrollera hur våra kroppar förfaller, för sjukdom och åldrande, för den kroppsliga kollapsen. Det handlar om komplexen som skapas utifrån dessa rädslor, då vi drabbas av det oundvikliga. När vi inte längre passar in i samhällets normer för hur en kropp ska se ut eller bete sig. Om att behöva acceptera detta.

Mitt mål med projektet har inte varit att hitta svar utan att lyfta och skapa diskussion kring tystnaden om den disfunktionella kroppen. Jag vill förhöja det som inte passar in i normen, det avvikande. Genom att skapa smycken av det, placera det på kroppen och låta det ta plats.

-Varför ska vi må dåligt över något så naturligt och oundvikligt som kroppens förändringar genom livet?

-Vad bänder med oss om vi inte vågar prata om och dela med oss av våra känslor? När en håller inne på allt som måste ut och bearbetas. Som behöver ältas.

-Försöker vi dölja våra kroppsliga brister för att passa in i mallen? Mallen om hur stark, hur självständig eller hur vacker en ska vara. För en ska inte visa sina brister. En ska inte visa sig svag.

*1. Första mötet mellan metall och textil.
Elektroformad keppar, textillibblar av bomull och tyg.*

Artikeln

När jag var mitt uppe i arbetet kom jag över en artikel som var så typisk för sådant jag kan gå igång på när det handlar om kroppen. Ojämställdheten i den medicinska forskningen. Om hur en, fastän sjukdomar kan te sig olika hos kvinnor och män, ofta gör forskningen med utgångspunkt i den manliga kroppen. Naturligtvis låter man då också pengarna gå till forskning kring sjukdomar som främst drabbar just män. Frågor som tas upp i artikeln utgår ifrån ökad uppmärksamhet kring sjukdomen Endometriosis som är en av de vanligaste kroniska sjukdomarna i Sverige och som drabbar kvinnor.

Så, vilken relevans har då artikeln i mitt arbete?

Som kvinna tar jag automatiskt ställning när jag läser den. Det kunde varit jag.

Den river upp och väcker en ilska i mig. Frånvaron av den avvikande kvinnokroppen i samhället är tydligt märkbar. Att vara den som förväntas stå ut med smärta och dölja sina krämpor. För att en är mindre värd att satsa på.

Det artikeln framförallt har fört med sig är ytterligare inspiration och en starkare drivkraft till mitt arbete. Ett lager till i mitt sökande i den mer abstrakta riktningen arbetet skulle ta.

Urklipp från artikeln(1):

(Frågorna som diskuteras)

“ Varför erkänns inte Endometriosis som folksjukdom, när den drabbar så många?

Hur jämställd är den svenska vården egentligen? “

“ - Men det är svårt att få forskningsmedel. Det verkar som att sjukdomar som endometriosis ses som ointressanta kvinnoproblem, inte som ”riktiga” sjukdomar.

Diffusa gynekologiska problem har en historik av att göras oviktiga inom vården. Vestibulit, fibromyalgi och myom är alla sjukdomar som tillsammans med endometriosis viftas bort, berättar hon.

- Det finns en idé om att kvinnor kan ta lite smärta, att det ingår så att säga. Ofta anses kvinnor gnälla över en massa diffusa problem. Det bagatelliseras då som SVBK (svider-värker-bränner-kärring), vilket är en gammal och nedsättande benämning för sjukdomar med svårtolkade symptom. “

“ Just smärtforskningen, som endometriosis faller in under, har länge varit ojämsställd, menar Karin Schenck-Gustafsson. Bland annat på sättet det forskas. Enligt henne utförs runt 97 procent av den djurexperimentella forskningen på handjur, trots att det är kvinnor som mest lider av kronisk smärta. Det får ojämsställda och livsfarliga konsekvenser när forskningsresultaten ska appliceras i verkligheten.

- Även inom mitt specialområde, hjärt- och kärlsjukdomar, är det tydligt att man inte har brytt sig om de kvinnliga aspekterna. Hjärtinfarkter ser till exempel annorlunda ut hos kvinnor jämfört med hos män, och det är hjärtinfarkter även kvinnor dör av mest. Ändå görs forskningen ofta med utgångspunkt i den manliga kroppen. “

H J Ä R N A N

I min process har det varit viktigast att hitta och förmedla en känsla genom objekten. Som får betraktaren att känna och förstå kopplingen till avvikelser kring kroppen. Att skapa någon slags obehag, men framförallt fascination. Min strävan har varit att hitta ett uttryck i mina objekt där det vackra får möta det groteska.

Elektroformning

Redan tidigt i arbetet funderade jag på att använda elektroformning men jag anade inte hur stort utrymme tekniken skulle få eller hur viktig den skulle bli för uttrycket. Elektroformning är ett sätt att frigöra kopparjoner från plåt med hjälp av elektricitet i ett syrabad. Genom att skicka strömmen genom mina (strömledande) former kan jag sedan bygga upp nya objekt av dessa joner. Beroende på inställningar av ström-källan kan jag styra hastigheten och på så sätt även kvaliteten och uttrycken i objekten.

Jag tänker på tekniken som någonting som liknar ett insjuknande eller när celler växer, tar över och bryter ner en kropp. I mitt arbete har jag därför använt mig av och tagit tillvara på egenskaperna elektroformning kan ge. Jag vill att tekniken ska synas och har därför behållit ”ramarna” den ger kring objekten. Det ger en ganska grov o nästan lite grotesk känsla i objekten som jag tycker tillför någonting viktigt till mitt arbete.

Ett objekts betydelse för ny riktning

I början tänkte jag mig en fortsättning av det elektroformade i en kombination av olika typer av emalj. Lager på lager, brända, opaka och transparenta, en galen mix. Jag samlade på mig inspirationsbilder i mängder, bland annat på olika typer av lavar, rostiga metaller med flagnande färg, mikroskopiska uppförstorningar av celldelningar, bakterier och organismer. Redan innan exjobbet började jag följa två instagramkonton som också gav mig inspiration på

olika sätt. Det ena består av medicinska obduktionsbilder och drivs av patologen Nicole Angemi under namnet **mrs_angemi_** (3). Den andra som heter **deathunderglass** (3) drivs av Dr. Marianne Hamel och fotografen Nikki Johnson, där får du se ett fantastiskt flöde av uppförstorade patologiska utredningar. Det bilderna hade gemensamt var känslan av någonting som tar över en kropp. Där fanns också ett otroligt färglandskap som jag trodde mig vara på väg mot i mitt arbete.

I mitt letande efter form och uttryck tänkte jag prova att gröpa ur och kanske elektroforma ett sepiaskal. Jag lyfte upp det och fick syn på det jag är van att tänka på som baksidan, alltså sidan man inte använder. Där fanns en fantastiskt fin nopprig yta, nästan som gåshud. Det var inte bara det, för mig var det som en vacker beskrivning av en känsla. En känsla som kan berätta om den rädsla jag vill uttrycka.

En rysning av obehag...

Genom första utkastet av sepian tog projektet en vändning jag inte kunnat förutspå. Från tankar om 3-dimensionella former i kombination med färg, för att skapa en ganska så direkt bild av sjukdom och skada, övergick jag nu till någonting helt annat. Ett mer abstrakt språk. Tydligt men utan sanning. Jag fann den naturligt oregelbundna ovalen och allt vad den innebar.

Den oregelbundna ovalen

Blöttat - naket - ärligt

Porer - inämnat - försterat

Avtryck - själsligt bildligt

Celler - celledning - amöba

En skiss ur fantasin.

Känslorna och tankarna som dök upp kring den första sepiiformen var så många. Där fanns någonting blottat, naket och ärligt. Jag tänkte på hud och en in-zoomning av porerna. Celler, celledelning. Kanske en amöba.

Den gav både ett bildligt och själsligt avtryck.

De båda sidorna av sepiiformen gav så olika uttryck. Jag hade dels den sidan jag varit ute efter. Den noppriga. Sen hade jag också fått sidan som påminde mig mer om porer eller någonting från kroppens insida.

Efter jag bestämt mig för att utgå från den ovala formen och uttrycket från sepian lyckas jag få till ett spännande flöde i arbetet. Olika storlekar och utgångsmaterial skapar nya ytor. Insidorna av en mangokärna kan se ut som tjock hud med ytliga ådror, smidda ytor på sepiaplåten som Psoriasis. Leker med strömstyrkan för ludet matt uttryck eller perfekta avtryck. Nya idéer. Nya förväntningar.

Form tagen från textillblöbar.

Trättsvamp

M A G E N

Ibland kan små beslut bli sådär oproportionerligt stora. Att förlita sig på magkänslan kan vara svårt men också helt avgörande för att kunna kommunicera. Att ta besluten och våga tro på att en faktiskt har fångat den där känslan en ville komma åt.

Vara sann mot sig själv.

Latex

Jag är en ältare, vilket innebär att jag ibland grubblar alldeles för mycket över hur andra ska uppleva mina arbeten o glömmet bort att lyssna på mig själv. Det har varit extra viktigt för mig att inte förkasta mina idéer under den här processen. Att lyssna på mig själv, min egen röst och att försöka följa den fullt ut. Bland annat genom att utmana mig själv att testa även det jag kanske anser vara mindre bra idéer.

Till en början handlar det om en kommunikation mellan mig och objekten. När jag genom att lita på min intuition åstadkommer någonting jag upplever som äkta blir jag mer självsäker till att visa upp det för en publik. Först då kan det också ses eller förstås som jag velat. Det är viktigt att påminna sig om att en inte kan få alla att förstå eller tycka om det en gör. En kan bara göra sitt bästa för att vara sann mot sig själv. Tyvärr, under arbetets gång. Ju närmare "slutet" desto mer stress lyckas jag jobba upp. Med stressen kommer osäkerheten och beslutsångesten.

På något sätt har mitt arbete fått ett till lager. Jag skriver i min anteckningsbok för att pusha mig själv i arbetet. För att tro på att det kommer att gå bra, bara jag vågar. Jag känner mig ensam och blottad. Precis det där jag söker i mina objekt. Tankarna om sjukdom som påverkar dig psykiskt. Rädslan och osäkerheten. Övergivenheten.

Någon sa att hen var förvånad över sin reaktion till mitt arbete. Att hen trots stark rädsla kring kropp och sjukdom kunde se någonting framträda bortom det groteska. Ett lugn.

Att hen tolkade mitt arbete på det sättet kändes lugnande och stärkande. Min magkänsla får mig dit jag vill. Jag är ändå glad för att jag vågar lita på den. Den där "kroppsliga känslan", det där som inte går att beskriva med ord.

Ur anteckningsboken:

25/3 Tvekan

Igår kände jag mig väldigt stressad o förvirrad. Jag insåg att jag inte hade någonting jag faktiskt kan börja jobba med rent tekniskt. Jag fortsatte ändå pilla samtidigt som jag hade gett upp på ett plan.

Jag skissade på lösningar med det garnet jag gillar, det mörkt blodröda. Jag gillade det färgmässigt ihop med kopparen, däremot kändes det kanske inte som jag...

Jag insåg återigen att jag lämnat det viktiga, börjat ältandet igen!!!

Backa! Backa!

Tillbaka till magkänslan!

6/4 Paniken

Helvete! Vad håller jag på mä...?!?

Jag har ingenting, jag har inte fått ihop nått!

Varför börja jag inte sätta ihop allt tidigare, avrunda? Gaaaah! Vart ska jag börja nu?

Jag är för stressad för att ens komma på några lösningar o äre ens värt det!

7/4 Lugn(are) efter storm...

Ok! ta det lugnt. Andas för fan o fokusera.

Nånting kommer jag få klart och jag vet ju egentligen vad jag håller på mä!!

1.

2.

3.

1. Läder med ärr

2. Liten Sepia med rester av silverlack

3. Grott läder

4. Grovt läder med försmält led inför ledning

5. Baksida av Sepia

6. Sepia med smidda bilder

Ö

G

A

T

Med kameran dokumenterar och skissar jag.

Lägger puzzel. Det är lätt att lägga, funkar i olika kombinationer. Lurar ögat att se färdiga objekt. En kan inte fullt förlita sig på det en ser men möjligtvis kan en få ett hum om vart en är på väg.

Materialen kan se så lika ut, på avstånd och genom en lins. Smälta ihop. Metall och textil. Förståndet vet att de skiljer sig åt, letar upp och avslöjar de små olikheterna, i strukturen eller i färgskiftningen. Det flyter ändå ihop.

Stor och liten.

Baksidan och ramar vid elektroformningen.

Brosch

Broschsläiss med fina caider.

Inspirationen, jag söker ett uttryck. Letar bland bilder och försöker förstå vilket. Bläddrar i min favoritbok och förstår till viss del. The Sick Rose (2). Läkartekningar från en tid innan fotografiet. Lugnet och värdigheten i dem. Samtidigt pratar de om någonting hemskt. Om sjukdom. Någonting så otroligt avlägset samtidigt så verkligt och närvarande. Det både skrämmer och lockar mig.

mrs_angemi_ och **deathunderglass** (3), obduktion på Instagram. Ett fantastiskt flöde av uppförstorade patologiska utredningar. Den ena brutal, den andra mer subtil. Känslan av någonting som tar över, förstör min kropp. Grymheten, obehaget, skörheten.

Jag ser på kroppen. Textilierna som möter den. Döljer den. Det där som är så tätt inpå. Det blir en del i mitt arbete, men det ska få flyta ihop o skapa en helhet. Metallen och textilen. Kroppen och plagget. Jag vill inte dölja kroppen, den ska få synas. Få ta plats. Textilen får färger som låter den smälta samman med metallen.

Textilen döljs med hjälp av kroppen. Ett plagg. Ett smycke. Jag blottar mig genom bärandet av det, för att lämna ett avtryck.

Halsband

Broschskiss

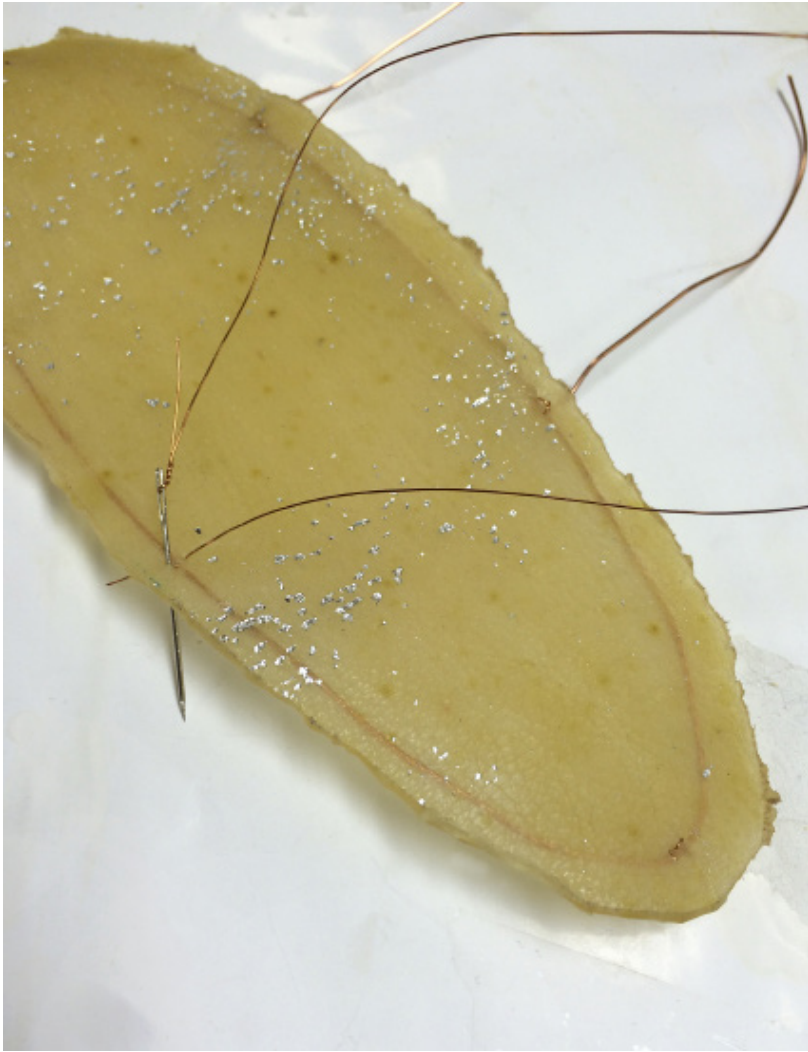

Tyg färgat med akrylläck.

Halvbandskiss

Latexform för elektroformning

Latex och elektroformad mangokärna

B E N E N

Allt går fort. Så sjukt fort. Tio veckor är inte alls lång tid. Borde ha insett hur kort det är redan innan examnarbetet satte igång. Det slog mig istället där i mitten någonstans. Att jag inte då tog beslut mot mer färdiga objekt och började avrunda, kan jag nu tänka som dumt av mig. Det fanns ju så mycket mer att testa tänkte jag då. Till viss del fortfarande, men jag hade velat komma lite längre innan examination. Ha fler färdiga smycken kanske. Undersökt textilen mer. Puzzlat vidare.

Det är som om jag lagt 850 bitar av ett puzzel bestående av 1000. Man ser vad det föreställer och kan förstå vart det är på väg men det är en del kvar av den där stora blå himlen att avsluta. Där det handlar om noggrannhet på grund av små skiftningar, både i färg och i passform.

Jag tänker fortsätta tills jag kan se hela himlen.

Foto föregående och motsatt sida nästa sida: Emanuel Cedergvist

Figur 5.

Halvband på gäng med fina väder.

S J Ä L E N

Reflektion och avslut.

Jag är stolt och nöjd. Genom mitt arbete har jag hittat ett mer abstrakt språk att tala om kroppen på. Inte lika rätt på som tidigare. Det fick ta den riktning som krävdes för att fokus skulle hamna på att hitta ett formspråk som kunde förmedla rätt känsla.

Någonstans mellan det vackra, lugna och groteskt. Det var vad jag strävade efter. Jag tycker att jag lyckades fånga den känslan fint i mina objekt. Det känns äkta. Kommunikationen mellan mig och objekten.

Kanske kan jag lämna ett AVTRYCK.

U T O M K R O P P S L I G T

Källor, länkar och inspiration.

(1) Artikel sida 9:

Svårt att få forskningsmedel för kvinnors sjukdomar

Av: Malin Sandberg

Nationella sekretariatet för genusforskning
<http://www.genus.se/Aktuellt/nyheter/genusflodet/genusflodet-detalj//svart-att-fa-forskningsmedel-for-kvinnors-sjukdomar.cid1276436>

(2) Refererar till min favoritbok på sida 19.

The Sick Rose or; Disease and the art of medical illustration

Thames & Hudson

Richard Barnett

(3) Instagramkonton nämns på sida 10:

mrs_angemi_

deathunderglass

(4) (5) Fotografier sida 29 och

Emanuel Cederqvist

AVTRYCK

Rapport utifrån ett examensarbete i smyckekonst på kandidatnivå.

HDK - Högskolan för design och konsthantverk.

2015